

Kerstin Karlsson är legitimerad audionom och har mött tusentals patienter under sina snart 20 år i yrket. Men den egna dottern Amandas hörselnedsättning märkte hon inte. Den upptäcktes i stället vid en rutinkontroll på Barnavårdscentralen, BVC.

Trots att det är fem år sedan svämmar känslorna över och ögonen tåras, när Kerstin Karlsson berättar om händelsen.

TEXT: ULRIKA NILSSON FOTO: TOMAS JANSOHN

Oväntad kamp

Dotterns hörselskada gav nya insikter

– **JAG KAN FORTFARANDE INTE FATTA** att jag missade signalerna som var så tydliga, säger hon.

Kerstin Karlsson har ledigt från jobbet på hörcentralen i Nässjö och tar emot Auris hemma i den smakfullt inredda villan i Bodafors. Det lilla samhället på småländska höglandet är klätt i vintrig skrud och det är högtryck i pulkabacken, bara några hundra meter från huset. Döttrarna Amanda, 10 år, och Josefin, 12 år, berättar var det är bäst att åka.

Hörapparatdiskussionen sätter igång direkt när vi kliver in genom dörren och det visar sig att reportern och Amanda har exakt likadana hörapparater.

Till och med färgen – lila – är densamma.

Slamrig matsal

Utvärderingen är stenhård – toppbetyg för utseendet, men hur är det med funktionen? Fungerar de i skolan, på fritiden, med telefon, vid tv-tittande, i bil och så vidare? Amanda berättar att hon tar av sig hörapparaterna när hon ska leka och hoppa eller när det är stimmigt runtomkring. På gymnastiken åker de av, likaså på scouterna.

I skolmatsalen är det för slamrigt för hörapparater, trots skrap-skydd på stolarna och absorbenter i taket.

Hon tar av dem hemma också, för att vila. Under jullovet var de av mest hela tiden. Storasyster säger att det märks för då säger Amanda ”va” hela tiden.

Telespole får tummen upp, men slingan i klassrummet är det

ofta problem med, tycker Amanda. Hon berättar att hon har en klasskamrat som också har hörapparater och han klagar också på slingan.

Kerstin Karlsson suckar tungt, när slingan i klassrummet förs på tal.

– Ingenting är självklart. Man måste strida och kämpa hela tiden, berättar hon. Jag har mer eller mindre bombarderat skolledningen i kommunen med information om hörsel och ljudmiljö.

Hon beskriver sig själv som ”en stridslysten argbigga” och även om hon säger det med en blinkning, så är det tydligt att det finns ett allvar bakom. Som förälder till ett barn med funktionshinder går det inte att luta sig tillbaka i tron om att hjälpen kommer av sig själv, konstaterar hon.

Slumpen avgjorde

Det finns flera exempel på audionomer som valt yrket för att de har anhöriga med nedsatt hörsel. I Kerstin Karlssons fall var det inte så. Hon halkade in i branschen på, som hon själv uttrycker det, ett bananskal. Hon hade sökt till logopedutbildningen och föräldrarna tyckte att hon borde ha ett andrahandsval. Av en slump fick hon läsa en broschyr om audionomlinjen och valde den som andra alternativ och hon var väl inte överförtjust, när det var den utbildningen hon blev antagen till.

Redan efter en kort tid på audionomlinjen, som då var tvåårig, tänkte hon annorlunda. Hon upptäckte att det var ett intressant

forts. —————

KERSTIN KARLSSON

ÅLDER: 39 år
BOR: i Bodafors.
FAMILJ: make Jan, döttrarna Amanda 10, och Josefin, 12.
YRKE: legitimerad audionom.
INTRESSEN: Många! Allt från geologi, psykologi och biblisk arkeologi till brödbakning, trädgårdsarbete och inredning.
ÖVRIGT: Leder kurser i afrikansk dans. Kan kula (en sångform för fäbodvallning). Har tävlat i badminton.

De privata erfarenheterna kommer till nytta i arbetet. – När jag möter föräldrar som har hörselskadade barn så kan jag sätta mig in i deras situation på ett helt annat sätt, säger Kerstin Karlsson.

”Ingenting är självklart. Jag har mer eller mindre bombarderat skolledningen med information om hörsel och ljudmiljö.”

och varierande yrke där hon fick utlopp både för teknisk färdighet och social kompetens.

Efter jobb på flera hörcentraler i Västsverige är hon nu tillbaka på hemmaplan i Nässjö.

Utan egna erfarenheter av hörselnedsättning kom det alltså som en total överraskning att yngsta dottern Amanda hör dåligt.

– Jag trodde det var en felmätning, tyckte lurarna satt snett på Amandas huvud. Veckan efter fick hon komma till mitt jobb så att jag kunde göra en ny mätning. Satte på henne lurarna och började med luftledningstest. När kurvan började ta form var jag tvungen att gömma mig bakom en skärm för att hon inte skulle se att jag grät. Jag kontrollerade om och om igen, men det var ingen tvekan. Sedan kändes det som om allt blev ett kaos.

Skrivandet blev en ventil

Audiogrammet visade en nedsättning i mellanregistret, ofta kallad hängmatta efter sitt utseende, en skada som betraktas som ärftlig. Vem Amanda har fått den ifrån är svårt att säga, Kerstins farmor och hennes mans farfar hade nedsatt hörsel.

”Skaffa massor av information”

- Våga ta strid för barnets rättigheter i stället för att ligga lågt och acceptera.
- Skaffa information från många olika håll. Massor av information! Sprid till anhöriga.
- Ta kontakt med andra i samma situation. Även om man egentligen inte är en person som vill engagera sig i en förening, så kan man få många bra tips.

TIPS

När de mest omtumlande känslorna lagt sig, satte sig Kerstin Karlsson ner och skrev om det hon upplevt. Hon skrev om hur viktigt det var för henne att låta yrkesrollen träda tillbaka och att bara få vara orolig mamma.

Hon skrev om mötet med hörselvården ”från andra hållet” och hur det kändes att hon, som audionom, hade missat signalerna om att dottern inte hörde så bra. Hennes berättelse publicerades i branschtidningen Audionomen och fick till följd att kolleger från hela landet hörde av sig och gav sitt stöd.

– När jag skriver får jag ur mig alla känslor och tankarna klarar. Det är mitt sätt att bearbeta upplevelser.

Specialtillverkad insats

Skrivandet väckte också fighterandan. Kerstin Karlsson tog strid för fler hjälpmedel, för bättre ljudmiljö och mot dåliga kunskaper. Hon valdes in i styrelsen för Bodafors föräldraförening.

– Det är skönt att vara flera som kämpar tillsammans, det är lätt att man känner dig obekvämt när man är ensam.

Hörselvårdsdelen har hon lämnat över till barnaudiologen i Jönköping, med förbehåll att hon får vara delaktig i hörapparatutprovningen.

Hon lyckades efter många om och men få fram en specialtillverkad öppen insats, trots att sådana egentligen inte görs till barn. De öppna insatserna blev vändpunkten som fick Amanda att börja använda sina hörapparater frivilligt, något som hon dittills aldrig gjort.

Tidigare hade flickan klagat på att de inte var sköna i öronen och att många ljud blev för starka.

Hur kändes det för en audionom, som förespråkar daglig användning av hörapparaterna och informerar om att det tar tusen timmar att vänja sig vid dem?

– Jag har alltid varit noga med att poängtera att jag aldrig kan veta hur användaren själv upplever hörapparaterna i öronen. Jag berättar att det kan vara svårt att vänja sig vid dem och jag testar gärna många olika lösningar. Jag säger också till när jag uttömt alla mina idéer och patienten kanske måste acceptera att det inte kan bli bättre. Men Amandas problem med hörapparaterna har ändå gett mig nyttiga erfarenheter, som jag kan dela med mig av till andra. ●

Amanda Karlsson gillar att läsa. Allra bäst tycker hon om böcker om älvor och hon har 26 stycken i sin bokhylla.

Miss inte dina medlemsförmåner!

Som medlem i HRF får du en rad förmånliga rabatter och erbjudanden.

Rabatt på telefoner/telefonhjälpmedel. HRF Hörteknik AB erbjuder HRF-medlemmar 5 procent rabatt på anpassade telefoner med bra ljud, teleslinga med mera, samt på telefonhjälpmedel. För mer information och beställning: tel 08-457 55 00, www.hrfteknik.se

Juridiska råd, utan kostnad. Alla kan vända sig till Hörsellinjen med frågor om försäkringar, arbetsskador med mera. Men vid svåra fall kan du som är medlem dessutom bli erbjuden råd från HRFs juridiske konsult. Mer information: Hörsellinjen 0771-888 000, www.horsellinjen.se

Barn- och ungdomsförsäkring. HRF-medlemmar kan teckna en sjuk-/olycksfallsförsäkring för barn, utan hälsoprövning av barnet. Mer information: www.folksam.se eller närmaste Folksam-kontor.

Rabatt på mobiler. Alla HRF-medlemmar får 5–15 procent rabatt på butikspriset på Dialects telefonprodukter, t ex mobiler med tillbehör. Mer information: tel 020-42 02 02 eller www.dialect.se

Rabatt på resor/hotell. HRF-medlemmar får rabatt på grupp- och konferensbokningar samt affärsresor med Tallink Silja till Helsingfors, Åbo, Tallinn, Riga och Mariehamn samt specialpris på Tallink Siljas hotell. För bokning och frågor: tel 08-22 08 30. Uppge ditt medlemsnummer och HRFs avtalsnummer: 6874.

Billigare hotell. Alla HRF-medlemmar får rabatt hos hotellkedjan Scandic, som har satsat på tillgänglighet. Bokning: tel 08-517 517 00. Uppge HRFs avtalsnummer: D 359 118 544.

Medlemsförsäkring. Som HRF-medlem omfattas du av HRFs olycksfallsförsäkring hos Folksam när du deltar i verksamhet anordnad av HRF.

Läs mer om dina medlemsförmåner på www.hrf.se/medlem

